herpy

ŻABY

Brazilian Horned Frog

Ceratophrys aurita

Ceratophrys aurita to największy gatunek w rodzaju: szeroki, zakopany w podłożu drapieżnik czatujący, występujący wyłącznie w brazylijskim Lesie Atlantyckim. Gatunek jest rzadki w naturze i mało znany w terrariach, dlatego zalecenia dotyczące hodowli opierają się na najbliższych krewnych. Musi żyć pojedynczo, zjada niemal wszystko, co zmieści się w pysku, i mocno gryzie.

Rodzina: Ceratophryidae Dawna nazwa: *Ceratophrys dorsata; Ceratophrys varia*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**15-23 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**6-15 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Toksyny skórne	**Brak znanych**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 45 × 30 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Temperatura w nocy	**22-24 °C**
Wilgotność	**65-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady, kręgowce i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Liczba jaj w zniesieniu	**900-2 000**
Czas do wyklucia	**2-4 dni** przy 24-26 °C
Okres larwalny	**21-41 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Inne kijanki**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ceratophrys aurita to masywna, szeroka żaba z dużą głową, ogromnym pyskiem i długim, palcowatym fałdem skóry nad każdym okiem, przypominającym róg. Grzbiet jest zielony lub żółtobrązowy z ciemnymi plamami. Podobnie jak pozostali przedstawiciele rodzaju poluje z zasadzki: leży zakopana w ściółce, wystawiając tylko oczy i pysk, i chwyta wszystko, co podejdzie wystarczająco blisko. Gatunek opisał Raddi w 1823 roku.

C. aurita jest wyraźnie większa od pozostałych gatunków rodzaju. Dorosłego samca zmierzono na 19 cm od pyska do kloaki, a największe osobniki osiągają blisko 23 cm. Samice są większe od samców.

W przeciwieństwie do *Ceratophrys cranwelli* i *Ceratophrys ornata* gatunek ten jest mało znany w niewoli. Rzadko pojawia się w handlu, a wiedza o jego hodowli i rozmnażaniu jest bardzo skąpa, dlatego podane tu zalecenia opierają się na blisko spokrewnionych gatunkach i na klimacie siedliska.

Skóra nie ma gruczołów wydzielających truciznę. Realnym zagrożeniem jest ugryzienie: górna szczęka ma ostre zęby, a ugryzienie dużej żaby boli i powoduje krwawienie. Zagrożona żaba nadyma się, szeroko otwiera pysk, wydaje głośny pisk i gryzie. Po kontakcie ze zwierzęciem, wodą i podłożem umyj ręce.

Występowanie i środowisko

Ceratophrys aurita występuje wyłącznie w Brazylii, w nadmorskim Lesie Atlantyckim od Rio Grande do Sul na południu po południową Bahię, z pojedynczymi stwierdzeniami we wschodniej części Minas Gerais. Jest jedynym gatunkiem rodzaju w Lesie Atlantyckim.

Gatunek jest rzadki, a liczba stwierdzeń w ostatnich dziesięcioleciach gwałtownie spadła. W stanie Rio de Janeiro nie odnotowano go po 1989 roku, aż do znalezienia dorosłego samca koło Cambuci w styczniu 2024 roku; jest to najdalej na północ wysunięte znane stwierdzenie. Las jest silnie zagrożony wyrębem, a tylko około połowa zasięgu leży na obszarach chronionych. Gatunek ma status najmniejszej troski (LC), ale utrata lasów stanowi poważne zagrożenie.

> **Naturalny zasięg:** Brazylia.

ŚRODOWISKO

Ceratophrys aurita żyje na ziemi w wilgotnych lasach tropikalnych i subtropikalnych, najchętniej dobrze zachowanych, oraz w pobliżu bagien i stawów, które mogą wysychać. Większość czasu spędza na wpół zakopana w ściółce na dnie lasu. Klimat jest ciepły i wilgotny, z porą deszczową, w której żaby wychodzą, by żerować i się rozmnażać. Rozród ma charakter eksplozywny: wiele osobników gromadzi się i kopuluje tuż po ulewnych deszczach w październiku-grudniu, a kijanki rozwijają się w wodzie, która często utrzymuje się tylko przez pewien czas.

W okresach suszy żaby z tego rodzaju zakopują się i przechodzą w stan spoczynku. Nie udokumentowano, czy *C. aurita* zachowuje się tak samo.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Ceratophrys aurita* jest niewielka. Klimat siedliska jest ciepły i wilgotny, z wyraźną porą deszczową, a gatunek jest blisko spokrewniony z *Ceratophrys cranwelli*, *Ceratophrys ornata* i *Ceratophrys cornuta*, które są znacznie lepiej poznane w niewoli i mają podobne wymagania. Podane tu wartości zaczerpnięto od nich.

Dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 45 × 30 cm, nieco większego niż dla mniejszych krewnych, ponieważ gatunek dorasta do dużych rozmiarów. Wysokość ma niewielkie znaczenie, bo żaba siedzi na ziemi i się nie wspina. Młoda żaba w dużym terrarium może mieć trudności ze znalezieniem pokarmu. Zawsze trzymaj zwierzęta pojedynczo.

Najważniejsza jest głęboka, luźna i wilgotna warstwa podłoża o grubości 10-15 cm, w której żaba może się całkowicie zakopać, np. włókno kokosowe zmieszane z torfowcem i drobną korą albo bioaktywne podłoże leśne. Unikaj żwiru i drobnych kamyków, które żaba połyka razem z pokarmem. Na wierzchu połóż liście i mech oraz kilka kawałków kory korkowej jako kryjówki. Odporne rośliny w doniczkach można zakopać w podłożu. Jeśli kilka terrariów stoi obok siebie, umieść między nimi przesłony, aby żaby nie rzucały się na szybę i nie uszkadzały pyska.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

W dzień utrzymuj w terrarium 24-28 °C, a w nocy 22-24 °C. Stosuj matę grzewczą na boku terrarium lub kabel grzewczy, nigdy lampę, która wysusza powietrze. Zawsze używaj termostatu i mierz temperaturę przy samym podłożu. Zimowanie nie jest udokumentowane dla tego gatunku i nie jest konieczne; temperaturę można utrzymywać na stałym poziomie przez cały rok.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza utrzymuj na poziomie 65-80 %, czyli w wilgotniejszej części zakresu stosowanego dla popularnych gatunków rodzaju, ponieważ siedliskiem jest las deszczowy. Zraszaj terrarium raz dziennie, tak aby podłoże było wilgotne, ale nie mokre, i zostaw w podłożu strefy wilgotniejsze i suchsze. Używaj deszczówki lub wody z kranu uzdatnionej środkiem neutralizującym chlor i chloraminę.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Zawsze zapewnij świeżą wodę w niskiej, ciężkiej misce, której żaba nie przewróci i która jest na tyle duża, by całe zwierzę mogło się w niej położyć. Woda może sięgać żabie najwyżej do pyska, tak aby mogła odpoczywać z głową nad powierzchnią. Żaba często oddaje odchody do wody, dlatego wymieniaj ją codziennie. Miskę myj bez mydła i dokładnie płucz, ponieważ płazy wchłaniają substancje przez skórę.

OŚWIETLENIE I UVB

UVB nie jest niezbędne dla *Ceratophrys aurita*, ale słaba świetlówka UVB (strefa Fergusona 1) może być korzystna, jeśli jest dużo cienia i możliwość zakopania się. Zwykłe oświetlenie LED przez 12 godzin zapewnia stały rytm dobowy. Żaba większość dnia spędza zakopana i jest najaktywniejsza o zmierzchu i w nocy.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Ceratophrys aurita zjada niemal wszystko, co się rusza i zmieści się w pysku; w naturze także inne żaby, jaszczurki, węże, ptaki i gryzonie. Podstawą diety są owady i dżdżownice: świerszcze, karaczany, szarańcza i dżdżownice, uzupełniane jedwabnikami. Myszy podawaj tylko sporadycznie i wyłącznie dużym osobnikom, ponieważ są tłuste i prowadzą do otyłości, a żaba może się do nich tak przyzwyczaić, że odmówi owadów.

Młode karm codziennie taką ilością, jaką zjedzą za jednym razem. Dorosłe karm co kilka dni do raz w tygodniu. Przekarmianie to jeden z najczęstszych błędów. Owady karmowe dobrze odżyw dobę do dwóch przed podaniem i oprószaj je wapniem oraz multiwitaminą z D3 przy co drugim karmieniu młodych i rzadziej dorosłych. Używaj pęsety i nie pozwól żabie połykać podłoża. Nigdy nie karm na siłę.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest spokojny i osiadły, potrafi leżeć w tym samym miejscu całymi tygodniami. Wabi ofiarę, poruszając stopami w ziemi tak, że przypominają pełzające robaki. Zawsze trzymaj zwierzęta pojedynczo, ponieważ żaby z tego rodzaju zjadają osobniki własnego gatunku, nawet gdy są niemal tej samej wielkości.

Unikaj brania żaby do ręki. Jeśli trzeba ją przenieść, chwyć ją od tyłu i trzymaj palce z dala od pyska. Jeśli ugryzie, poczekaj, aż sama puści, bo szarpnięcie może spowodować głębszą ranę.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samice są większe i cięższe od samców. Wiek i rozmiar w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla *Ceratophrys aurita*. Zwierzęta przed rozrodem muszą być w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Rozmnażanie w niewoli nie zostało udokumentowane dla *Ceratophrys aurita*. W naturze gatunek rozmnaża się eksplozywnie tuż po ulewnych deszczach w październiku-grudniu. Samiec nawołuje pojedynczym, niskim, pulsującym tonem o częstotliwości około 1,3 kHz, najniższym znanym w rodzaju, a głos trwa krócej niż sekundę. Gatunki pokrewne przechodzą chłodny, suchy okres, po którym porę deszczową imituje się intensywnym codziennym zraszaniem lub instalacją deszczującą oraz wodą na dnie terrarium. Nie udokumentowano, czy działa to w przypadku *C. aurita*.

JAJA I KIJANKI

Jaja są składane do wody. Ich liczba nie jest udokumentowana dla *Ceratophrys aurita*; u *Ceratophrys cranwelli* i *Ceratophrys ornata* wynosi 1000-2000 i stamtąd zaczerpnięto wartość w tabeli. Rodziców wyjmij, gdy tylko jaja zostaną złożone, w przeciwnym razie je zjedzą. Nie ma opieki nad potomstwem.

Kijanki mają mocne, ostre rogowe szczęki i są drapieżnikami, które zjadają inne kijanki i małe ryby. Dlatego trzymaj je pojedynczo lub w dużym akwarium z mnóstwem roślin pływających do ukrycia. Podawaj żywy pokarm, taki jak ochotka i posiekane dżdżownice, kilka razy dziennie i często wymieniaj wodę. Temperaturę wody utrzymuj na poziomie 24-26 °C.

METAMORFOZA

Czas do wyklucia i czas rozwoju larwalnego nie są udokumentowane dla *Ceratophrys aurita*. U gatunków pokrewnych wyklucie następuje po 2-4 dniach, a rozwój larwalny trwa 3-6 tygodni; wartości w tabeli zaczerpnięto stamtąd. Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanki muszą mieć dostęp do lądu: obniż poziom wody i włóż pływającą korę lub skośnie ułożony kamień. Młode trzeba natychmiast rozdzielić, bo już na tym etapie zjadają się nawzajem.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode muszą mieszkać pojedynczo w małych pojemnikach z wilgotnym podłożem i kryjówką. Podawaj codziennie małe świerszcze, karaczany i dżdżownice, oprószone wapniem i D3 przy co drugim karmieniu. W miarę wzrostu przenoś je do większych pojemników i nie używaj żwiru jako podłoża.

Zdrowie i częste błędy

Ceratophrys aurita nie była badana jako zwierzę terraryjne, dlatego zalecenia zdrowotne opierają się na rodzaju. Typowe problemy:

- Zaparcia, gdy żaba połknie żwir lub drobne kamyki razem z ofiarą. Objawy to brak odchodów, wzdęty brzuch i ospałość.
- Otyłość wskutek przekarmiania, zwłaszcza myszami.
- Urazy pyska i szczęk, gdy żaba rzuca się na szybę.
- Choroba kości u młodych zwierząt, gdy pokarm nie jest oprószany wapniem i D3.
- Pasożyty u osobników odłowionych z natury.

Zgłoś się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli żaba nie oddaje odchodów, ma wzdęty brzuch, rany lub zaczerwienioną skórę albo wydaje się osowiała.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.